

2011 - az Önkéntesség Európai Éve

Az Európai Unió 1983 óta rendezi meg a különféle témákra koncentráló „Európai Éveket”. Minden évre megjelöl egy tevékenységi területet, mely kapcsán – Európa-szerte egységes megközelítést alkalmazó kampánnyal – igyekeznek az állampolgárok tájékozottságát növelni és a nemzeti kormányok figyelmét a témakörre irányítani.

A Tanács 2010/37/EK számú határozata alapján a 2011-es tematikus évet az önkéntesség témájának szenteli az Unió. A 2011-es dátum szimbolikus jelentőséggel bír, hiszen 2001 az önkéntesség nemzetközi éve volt, az európai intézmények pedig most - a nemzetközi év tizedik évfordulóján - ismételten szeretnék felhívni a figyelmet erre az Európa-szerte milliókat megmozgató tevékenységre.

The European Year of Volunteering 2011

Az önkéntesség az EU egyik alapelve, hozzájárul a demokrácia fejlődéséhez, mindemellett az önkéntes tevékenységek fejlesztik a szociális készségeket és kompetenciákat, segítik a társadalmi szolidaritást, valamint sokoldalú tapasztalatot nyújtanak. Az „önkéntes tevékenységek” - kifejezés a bármilyen formában végzett, formális vagy informális tevékenységekre vonatkozik, amelyeket a személy szabad akaratából, egyéni választása és motivációja alapján, a pénzügyi haszonszerzés szándéka nélkül végez. Az önkéntes tevékenységek mind az önkéntesnek, mind a közösségeknek és a társadalom egészének a javára szolgálnak, emellett az emberi, társadalmi, generációs vagy környezetvédelmi szükségletek és problémák kezelésének eszközei is az egyének és szervezetek számára, és gyakran egy nonprofit szervezetet vagy közösségi alapú kezdeményezést támogatnak. Az önkéntes tevékenységek nem helyettesítik a hivatásszerű, fizetett munkalehetőségeket, de hozzáadott értéket nyújtanak a társadalom számára.

Az aktív polgárságot előmozdító önkéntes tevékenységek európai éve segít majd bebizonyítani, hogy az önkéntesség az aktív polgárság és a demokrácia egyik kulcsfontosságú tényezőjének számít, mivel olyan európai értékeket valósít meg, mint például a szolidaritás és a megkülönböztetés-mentesség, és ezzel hozzájárul az európai társadalmak harmonikus fejlődéséhez.

Az Európai Unióban több millió ember végez önkéntes munkát. A legkülönbözőbb korosztályokból származó európai polgárok töltik szabadidejük egy részét civil szervezetekben, ifjúsági klubokban, kórházakban, iskolákban, sportklubokban. A Bizottság számára az önkéntesség az aktív közösségi részvétel eleme, olyan európai értékeket erősít, mint a szolidaritás és a társadalmi kohézió. Emellett az önkéntesség fontos tanulási lehetőséget is biztosít, mert a tevékenységekben való részvétel új képességek és kompetenciák elsajátítását segíti, mely később a munkaerőpiacon is kamatoztatható. Belátható, hogy ennek kiemelt jelentősége van különösen most, a világgazdasági válság után. Az önkéntes munka olyan szektorokban játszik kiemelkedő szerepet, mint az oktatás, kultúra, sport, környezetvédelem, egészségügy, szociális ellátás, fogyasztóvédelem, humanitárius segélyek, fejlesztési politika, kutatás, esélyegyenlőség és külkapcsolatok.

Az önkéntességnek nagy, mégis alábecsült potenciálja van az európai fejlődés szempontjából is. Az Európai Év önkéntességnek való szentelése segít a tagállamoknak, a regionális és helyi közösségeknek és a civil társadalomnak, hogy elérjék az alábbi célokat:

1) az önkéntességet támogató környezet kialakítása az EU-ban, mint a civil részvétel és az emberek közösségi tevékenységének egyik támogatási eszköze, valamint adott esetben és szükség esetén az önkéntes tevékenységek előtt álló, meglévő akadályok felszámolása;

2) az önkéntes tevékenységek szervezőinek megerősítése a tevékenységek minőségének javítása és annak új formáinak megvalósítása céljából, valamint a hálózatépítés, a mobilitás, az együttműködés és a szinergiák uniós szintű ösztönzése a civil társadalmon belül, illetve a civil társadalom és más ágazatok között;

3) az önkéntes tevékenységek elismerése – ösztönzésként – magánszemélyek, vállalatok és önkénteseket képző szervezetek számára, továbbá a célból, hogy a politikai döntéshozók, a civil társadalmi szervezetek, a közintézmények, az oktatási ágazat, valamint a munkáltatók uniós szinten és a tagállamokban is elismerjék az önkéntes munka során szerzett készségeket és kompetenciákat;

4) az önkéntesség – mint a civil részvétel megnyilvánulása – értékének és fontosságának tudatosítása, amely hozzájárul a minden tagállam közös érdekét képviselő kérdésekhez, mint például a harmonikus társadalmi fejlődéshez és a társadalmi kohézióhoz

A Bizottság arra számít, hogy az Év eredményeként az önkéntesek száma növekedésnek indul és jobban tudatosodik a polgárokban értéke és súlya.

Az Év lehetőséget biztosít minden önkéntesnek és önkéntes szervezetnek, hogy konferenciákon találkozhasson más országok hasonló profilú szervezeteivel és átvegye a legjobban bevált módszereket, taktikákat. A cél tehát Európa-szintű kooperáció elősegítése, valamint hogy a nagyközönség jobban belelásson az önkéntesek munkájába, eredményeibe. Végül nagyon fontos, hogy a civil lakosság elismeréssel tekintsen az önkéntesekre és kedvet érezzen a hozzájuk való csatlakozáshoz.

A Bizottság javaslata hatmilliárd euró kijelölése az Év költségvetésére és további kétmilliárd eurót a 2010-től kezdődő előkészítő műveletekhez. A javasolt tevékenységek középpontjában a kommunikáció és a tudatosság növelése áll, ennek elérésére konferenciák és szemináriumok tartása, kiadványok, és maga a tapasztalatcsere szolgálhatnak eszközül. A tagállamoknak hasonló tevékenységeket kell végezniük közös uniós koordináció alatt. A hangsúly a projekt finanszírozásán van illetve az önkéntesség kiemelésén az EU cselekvési programjaiban (például Fiatalok Lendületben Program). Fontos mind a helyi, a regionális és a nemzetközi szint bevonása is.

Budapest január 8. és 14. között volt házigazdája az Évvel kapcsolatos rendezvénynek, mely a Millenáris Park Teátrum épületében került megrendezésre. A megnyitón Szászfalvi László államtitkár bemutatta az év nagyköveteit: Miklósa Erika operaénekesnőt, aki New York-i szereplése miatti távollétében videóüzenetben köszönte meg a felkérést, Feké Pál színművészt és Vajda Attila olimpiai bajnok kenust. Az Európai Év Nagykövetei közreműködnek az Év célkitűzéseinek hatékony közvetítésében, személyes szerepvállalásukkal felhívják a figyelmet az önkéntes tevékenység kiemelkedő jelentőségére. Magyarországon az Év hazai megvalósításáért, végrehajtásáért – a civil szervezetek és a kormányzati oldalt képviselő delegált személyekből álló – Nemzeti Koordináló Testület (NKT) felelős, együttműködésben a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Társadalmi és Civil Kapcsolatok Főosztályával. A Testület jóváhagyása alapján elkészült Nemzeti Program célja, hogy felhívja a magyar társadalom figyelmét az önkéntesség jelentőségére és hozzájárulására az össztársadalmi célok megvalósításához, közös problémáink megoldásához. Az Európai Év Nemzeti Programja nem csupán a rendelkezésre álló közösségi forrás felhasználásával, hanem a párhuzamos - különböző módon és forrásokból megvalósuló - kezdeményezések szinergiájaként valósul meg. Ennek érdekében számos, az önkéntességgel összefüggő kezdeményezés integrálódik az év programjai közé.

A már fentebb részletezett általános célkitűzések mellett a nemzeti prioritások Magyarországon a következők: az önkéntesség motivációinak megteremtése, fejlesztése, tudatosság növelése; az önkéntesség szerepe a kompetenciák fejlesztésében (valamennyi korosztály) és a munkaerőpiacra való beilleszkedésben (különösen fiatal pályakezdők, 50 éven felüli munkanélküliek); önkéntesség a társadalmi kohézióért, az értékek (társadalmi, környezeti, kulturális stb.) felismeréséért, megmentéséért és népszerűsítéséért; végül pedig, de nem utolsósorban kiemelt figyelmet szükséges fordítani a környezeti fenntarthatóság érvényesítésére.